

Duitschland.

FRANKFORT, 18 october.

Volgens brieven uit Adrianopel, welke men den 30 september te Bucharest ontvangen had, zou het vredes-taktaat den 20 dier maand door den Sultan geratificeerd zijn. Naar aanleiding van dit traktaat, zal thans Giurgewo door de turksche troepen ontruimd en door de russische troepen bezet worden. Vóór den 28 october zal de russische armee haren terugtogt aannemen en aanvankelijk Adrianopel ontruimen, daar de Porte zich verbonden heeft, den eersten termijn der schadeloosstelling ten behoeve der russische kooplieden vóór dien tijd te betalen. De russische bezettingen van Burgas en Sisepolis zullen, naar men verneemt, nog een jaar lang in deze vestingen blijven, ofschoon ook de armee over den Balkan is teruggetrokken. Sedert men te Bucharest de zekerheid bekomen heeft, dat de vorstendommen Moldavië en Wallachyë eene eigene staatsregeling zullen bekomen, en niet meer onvoorwaardelijk aan de turksche heerschappij prijs gegeven worden, heerscht er algemeene vreugde en de eigendommen rijsen in waarde. Men ziet met groot ongeduld de benoeming der nieuwe hospodars te gemoet, waarbij, naar men vooronderstelt, de russische gouverneur-generaal grooten invloed zal uitoefenen. De vreemde agenten, die gedurende den oorlog hunne posten verlaten hadden, worden thans te Bucharest terug verwacht. In Servië zouden reeds turksche commissarissen aangekomen zijn, om ten aanzien der inlijving van de vijf districten, waarvan reeds bij het traktaat van *Ackerman* gesproken was, het noodige met den prins *Milosh* te regelen, die zich misschien later naar het russische hoofdkwartier zal begeven. — Van den togt van den generaal *Geismar*, die den pacha van Scutari zou achtervolgen, hoort men niets verder. Men zal zich thans ernstig onledig houden met de organisatie der troepen in de vorstendommen, wier sterkte, zegt men, op 14,000 man zal gebragt worden.

Nederlanden.

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

De commissie uit de tweede kamer der staten-generaal, belast om de lijst van het drietal kandidaten, tot het voorzitterschap der tweede kamer aan Z. M. aan te bieden, is den 21 dezer, des morgens ten half elf ure, met de gewone plegtigheid, bij Z. M. ten gehoor toegelaten geworden.

Onder de leden van die commissie is in ons vorig nummer, ten gevolge eener door de *Staats-Courant* gedane onnaauwkeurige opgave, verkeerdelijk de heer de *Wapenaert* genoemd, en de naam van den heer van *Felsen* weggelaten.

Het is de eerste reize niet, dat er in dit *Staatsblad* onnaauwkeurigheden plaats hebben, en wij vreezen, dat er nog meerdere zullen volgen.

— In de zitting van den 22 october is ingekomen een koninklijk besluit, houdende benoeming van den heer *J. Corver Hooft* tot voorzitter, welke deze betrekking terstond heeft aanvaard met de volgende aanspraak:

EDELMOGENDE HEEREN!

Erkentelijk voor het vertrouwen, waarmede ik mij, door de voordragt van u ed. mog. en de benoeming van Z. M. vereerdzie, neem ik thans bezit van het eergestoelte, waarop ik geroepen ben, om, gedurende deze zitting, de beraadslagingen der volksvertegenwoordiging voor te zitten en te hesturen. Wanneer ik de moeilijkheid der mij opgelegde taak met mijne geringe kracht vergelijk, ontzinkt mij schier de hoop, van op eene voldoende wijs aan mijne bestemming te zullen kunnen beantwoorden; doch ik voel mij weder eenigzins gerust gesteld, wanneer ik mij de menigvuldige blijken van welwillendheid te binnen breng, welke ik alom heb ontvangen. Eene welwillendheid, die mij op de krachtadige medewerking der geheele vergadering doet rekenen, om de gewigtige werkzaamheden, waartoe wij geroepen zijn, tot het welzijn des vaderlands gelukkig ten einde te brengen.

Verwijderen wij te dien einde alles wat zoude kunnen strekken, om het doel onzer zamenkomst te doen missen, door ons met bespiegelingen bezig te houden, welke nergens toe dienen, dan om het vuur der hartstogten aan te wakkeren. Vermijden wij vooral zorgvaldig alle hatelijkheid en mistrouwen tegen zulke onzer landgenooten, welke denkwijze met de onze niet overeenstemt. Laat gehechtheid aan de grondwet en eerbied voor den troon, het middenpunt zijn, waar aller gevoelens zamenlo-

pen. Laat ons nimmer uit het oog verliezen, dat wij alle medeburgers van denzelfden staat zijn, en dat wij gezworen hebben, dezelfs belangen in het algemeen, en niet die eener bijzondere stad, landschap of afdeeling van dezelve, voor te staan; dat, welke ook onze geloofsbelijdenis zij, het opregt geloof van een ieder aanspraak heeft op den eerbied van het algemeen. Alsdan zullen vele zaden van onrust verdwijnen en plaats maken voor die eensgezindheid, ons door de zinspreuk onzer voorvaderen aanbevolen: *Eendragt maakt magt.*

Welaan, edel mogende heeren, dat de opregtheid onzer beoefeningen zich aan uiten geëerbiedigden *Koning* openbare door een welverdiend vertrouwen op zijne vaderlijke inzichten te be- toonen, en dat tevens het nederlandsche volk onze bezorgdheid leere kennen voor de handhaving zijner ons toebetrouwde regten, door onzen verdubbelden ijver in het waarnemen onzer pligten en het nakomen van de grondwet.

Tot presidenten en vicepresidenten voor de afdeelingen zijn gekozen en worden als zoodanig geproclameerd:

Voor de I ^{ste} afdeeling de heeren	van <i>Randwyk</i> en de <i>Secus</i> .
II ^{de}	<i>Serruys</i> en <i>Donker Curtius</i> .
III ^{de}	<i>Pycke</i> en <i>Beelaerts van Blokland</i> .
IV ^{de}	<i>Warin</i> en <i>d'Omalius Thierry</i> .
V ^{de}	<i>Byleveld</i> en <i>Trentesaux</i> .
VI ^{de}	<i>Le Hon</i> en <i>Dyckmeester</i> .
VII ^{de}	van <i>Crombrughe</i> en <i>G. G. Clifford</i> .

De commissie tot het onderzoek der geloofsbrieven van de nieuwe leden doet verslag wegens de benoeming van den heer *Brugmans*. Er is verschil van gevoelens geweest bij de leden der commissie.

De meerderheid derzelve was van oordeel, dat de heer *Brugmans* eenvoudig behoorde te worden toegelaten, als zijnde geen comptabel ambtenaar, hoedanig alleen kunnen worden beschouwd de kassier en de thesaurier van het amortisatie-syndicaat, en geenszins de leden van hetzelfde, evenmin als die van de permanente commissie, zijnde zelfs de voorzitter van deze permanentecommissie, de heer van *Gennep*, lid van de eerste kamer der staten-generaal, zonder dat dienaangaande ooit eenige bedenkingen zijn gerezen. Het rapport der meerderheid, de bovenstaande gevoelens uitdrukkende, is uitgebragt door den heer *Donker Curtius van Thienhoven*.

De overige leden der commissie, de minderheid uitmakende, zonder te willen beslissen, of de heer *Brugmans* al dan niet een comptabel ambtenaar zij, verlangen dat de reglementen van het amortisatie-syndicaat en andere daartoe betrekkelijke stukken, nader onderzocht worden. Dit rapport is uitgebragt door den heer *Trentesaux*.

De voorzitter stelt voor, deze beide rapporten te doen drukken en naar de afdeelingen te verzenden, ten einde de kamer daarover vervolgens aanteekeningen saturday heraadlaga.

Na eenige woordenwisselingen, waaraan de heeren graaf de *Gelles*, van *Sassen van IJssel* en van *Rheenen* deel nemen, wordt dit voorstel aangenomen.

De voorzitter benoemt de commissie ter vervaardiging van een concept-adres van de staten-generaal, in antwoord op de aanspraak van den troon. Dezelve bestaat uit de heeren *Reyphins*, *G. G. Clifford*, *le Hon*, van *Toulon* en *Surmant de Volsberghe*.

De zitting wordt opgeheven ten drie ure, zonder bepaling van eenen naderen dag van bijeenkomst.

ANTWERPEN, 21 september.

Het mandement van zijne hoogheid den prins aartsbisschop van Mechelen, opzigtens het organiseren van zijn seminarie, is ter perse en zal eerdaags aan de eerwaarde heeren dekens en pastoors worden rondgezonden, ten einde hetzelfde aan hunne onderhoorige geloovigen bekend te maken. Ingevolge de nieuwe verordening zal het seminarie in twee afdeelingen verdeeld worden. In de eerste afdeeling, waardoor de kleine seminariën zijn vervangen geworden, zullen de jongelingen, krachtens het concilie van Trente, van hunne twaalf jaren af aanvaard en in de grieksche en latijnsche talen, in de gronden van den godsdienst en andere toepasselijke wetenschappen onderrigt worden, en de voorbereidende cursus zal eindigen met de wijsbegeerte. De cursus der eerste afdeeling zal zeven jaren duren, en daarin zullen de jongelingen, na vooraf een examen ondergaan te hebben, in de tweede afdeeling of het groot seminarie worden aangenomen. In de tweede afdeeling of in het groot seminarie zullen, behalve de gewone lessen in de dogmatieke en morele theologie enz., ook lessen gegeven worden in het kanonieke recht en in de kerkelijke

geschiedenis, zoodat al de klerikale wetenschappen, ingevolge de nieuwe organisatie, in het seminarie zullen geleeraard worden. De nieuwe organisatie van het seminarie zal, er is deswege geen twiifel, de harten van alle opregte godsdienstvrienden met vreugde vervullen; maar die herkgene vrijheid van het klerikaal onderwijs, hoe belangrijk zij ook wezen moge, is niets meer dan eenen halven cent, welke men op rekening heeft ontvangen van onze atgembene regten en vryheden. — De ordinariissen zijn nu, zoo als wij hopen, in het volle bezit van hunne goddelijke en grondwettige regten, opzigtens het klerikaal onderwijs, hersteld; maar met dit alles zijn de huisvaders in het bezit van het volle regt, hetwelk zij op de opvoeding en het onderwijs van hunne kinderen hebben, nog niet hersteld; en zij hebben, ingevolge de grondwet, dezelfde aanspraak, om in hun onvervreemdbaar naturregt, in het onderwijs hunner kinderen, hersteld te worden; dus blijft de volledige vryheid van het onderwijs nog eene der grieven, waarop, door verzoekschriften, ten krachtigste moet worden aangedrongen.

's Hertogenbosch, 23 oktober.

Een verzoekschrift tegen alle inbreuken op de grondwet, is te Thourhout in omloop, waarop aan het hoofd hebben geteekend de pastoor, de kapellanen en een negentigjarig geestelijke, de eerste assessor, de leden van den gemeenteraad en vele andere aanzienlijken.

— Een partikuliere brief uit Amersfoort, deelt ons het volgende mede:

«Te Amersfoort is men zeer constitutioneel en begint men reeds te petitioneren over alles. Te Nijkerk (provincie Gelderland) ook; te Cuilenborg, als ook in de om ons liggende dorpen zal men insgeijks beginnen.»

— De wijding van den bisschop van Gent, m^r. van de Velde, zal geschieden niet den 4, maar waarschijnlijk den 8 november. Deze plechtigheid zal plaats hebben in de kathedrale kerk van St. Bavo.

— De bisschop van Luik zal in zijne bisschoppelijke stad den derden of vierden zondag van de maand november gewijd worden.

— De Gazette van Augsburg houdt een artikel over de gesteldheid van ons land, na de afkondiging der besluiten van 20 juni laatstleden, in. Het werk: *Trois Chapitres*, wordt daarbij aangehaald, als leerende het best het uitwerksel kennen, hetwelk deze maatregelen op de Nederlanders hebben te weeg gebracht.

— Eenige dagbladen hebben de vrees geuit over de positie van den heer de Celles in de tweede kamer; de heer de Celles heeft zich, gedurende zeven jaren, bij de kamer onderscheiden door de onafhankelijkheid zijner gevoelens en vaderlandsliefde; er bestaan geene redenen, dat hij thans veranderd zou zijn; wij hebben zijne redevoeringen onder het oog en wij weten, dat hij een edel en onafhankelijk karakter bezit; het is dus met vertrouwen, dat wij hem deze zitting zien bijwonen.

(Catholique.)

— De *National* en andere ministeriële dagbladen beweren, dat de raad door de dagbladen der oppositie aan de vertegenwoordigers der natie gegeven, om de begrooting te verwerpen, zoo lang de nationale grieven niet hersteld zullen zijn, oproerig is. De *National* heeft zijne redenen, om aldus te denken, want zonder de begrooting is er geen milioen voor de nijverheid, en wat zoude er zonder dit milioen van de *National*, het *Handelsblad* en hunne trawanten geworden? immers het zijn de geabonneerden niet, die hen staande houden; ondertusschen de openbare fondsen verkwisten, om de natie op zeer groote kolommen, die met zorg op schoon papier tegen den geringsten prijs gedrukt zijn, waardoor men den lezer tracht te verleiden, te loonen, dit is de vermetelheid te ver trekken. Tot hoe lang nog zult gij mijnheer van Maanen en Libry Bagnano het geduld der Nederlanders misbruiken?

— Dit Zwitsersland wordt gemeld, dat de overstromingen zoo sterk zijn, dat de meeren van Bienne, Neufchatel en Morat slechts één water uitmaken.

— Het *Advertentie-blad* van woensdag den 21 dezer, houdt de navolgende aanmerkingen op 's Konings aanspraak in.

Het was ons aangenaam te vernemen, dat de genomene maatregelen tot het doen bloeijen van alle bronnen van volksbestaan den vooruitgang der meeste takken van nijverheid en de welvaart ten gevolge hebben gehad, in die deelen des rijks, welke onlangs door Z. M. in oogenschouw zijn genomen: deze omstandigheden, vooral wanneer zij aan het geheele rijk mogt gemeen worden, kan niet anders dan gunstig op de inkomsten van den staat werken, en deze natuurlijke vermeerdering van hulbronnen, gevoegd bij die aanzienlijke bezuinigingen, welke der natie zoo dikwerf zijn toegezegd, verlevendigen dan ook de hoop op eene aanmerkelijke verligting der lasten, welke alsnog op de ingezetenen drukken. Wij hadden daaromtrent wel eene geruststellende verzekering in de aanspraak willen vinden, vooral bij de intrede van een nieuw tienjarig tijdvak, iets, waarvan in de instellingen van andere volken, welke het regt verkregen hebben om zelve met overleg hunner overheden, derzelver lasten en uitgaven te regelen, geen voorbeeld bestaat.

Dat er evenwel in de vorige zitting eene grondige kennis van

's rijks geldelijken toestand en belangen zoude verkregen zijn, komt zeer merkwaardig en bijzonder voor, in een land waar een groot gedeelte van 's rijks inkomsten, aan het oog der natie onttrokken, worden beheerd door eene geheime commissie, welke leden dan nog, in weerwil der grondwet, gerust zitting in de tweede kamer darven nemen, zeggende of bewerende niet comptabel te zijn.

Daar nu de invoering der nieuwe wetgeving zal afhangen van de aanneming van het wetboek van strafvorderingen, zoo is het te hopen, dat dit wetboek, na al de zorgen, welke aan deszelfs herziening zijn besteed, eindelijk moge beantwoorden aan de verwachting van kundige regtsgeleerden, hoedanige er niet vele, tot nog toe, ter dispositie van het ministerie schijnen te hebben gestaan, daar men anders reeds lang in het bezit eener bruikbare wetgeving had kunnen gesteld zijn.

OVER DE AANSPRAAK VAN DEN TROON.

Indien ooit het ongeduld en de nieuwsgierigheid van het publiek zijn te leur gesteld geworden, dan is het voorzeker ten opzichte van deze aanspraak. Dit, zeide men tot elkander, zal het sein wezen, of van de zegeningen, welke het gouvernement door een edelmoedig besluit zich zal verwerven, of van de algemeene klagen, welke het niet missen kan, door deszelfs stijfhoofdigheid te verwekken; en deze gissing schijnt natuurlijk en redelijk. Men verwachtte daarin het denkbeeld, de bedoelingen en de inzichten van het ministerie te zullen lezen; en men vindt daarin volstrekt niets.... Om zich hiervan te overtuigen, zoude men slechts dezelve behoeven te ontleiden; en zie hier deze ontleding:

De Koning is in de provincien, welke hy bezocht heeft, zeer goed ontvangen; hy heeft zich overtuigd van den voorspoed dien het land geniet; het aanstaande huwelyk van H. K. H. prinses Marianne en den prins Albert van Pruiszen; vrede en vriendschap met alle mogendheden; de hoop, dat de onlusten in onze oost-indische bezittingen zullen ophouden, en dat het budget nu worden aangenomen; eene aankondiging van nieuw ontwerp van wetboek van regtspleging en andere wetgevendende maatregelen welke de REGERINGLIJKE ORGANISATIE NOG MOETEN VOORAF GAAN; ontwerp van wet op het onderwijs; OM AAN DE LIBERALE GRONDSIGINGEN MEER VASTHEID TE GEVEN; eene belofte, dat men alle middelen zal aanwenden ter handhaving van de bevestiging der maatschappelyke orde.

En ziedaar alles....

Laten wij toestemmen, dat het moeilijk zoude geweest zijn meer lakoniek, meer voorbehouden, en meer omzigtig te zijn, in eene aanspraak van den troon, uitgesproken te midden van de omstandigheden, waarin wij leven.

En om hierover te oordeelen, behoeft men zich slechts eenige der voornaamste daadzaken, eenige der voornaamste onderwerpen, op welke men weet dat de aandacht van het gouvernement, sedert eenigen tijd, bestendig gevestigd is, en welke oogenschijnlijk het voorwerp van deszelfs levendige ongerustheden zijn, te herinneren. Adressen van de provinciale staten, verzoekschriften, constitutionele associatiën, ministeriële verantwoordelijkheid, drukpers, vrijheid van onderwijs, uitvoering van het concordaat, bisschoppen, orde-lintjes, gedenkpenningen, enz.; over dit alles wordt geen woord gerept.

Het toppunt van de kunst van spreken is somtijds het onderhouden van het stilzwijgen. En zoude dit hier het geval zijn? Dit is, naar ons oordeel, de eenige vraag, welke wij te onderzoeken hebben.

Wij meenen, voor eenige dagen, te hebben betoogd, dat het gouvernement geene andere partij meer kan kiezen, dan zich rondborstig en edelmoedig aan het hoofd te stellen van die beweging welke zich van alle kanten veropenbaard heeft, of staatslijsten te wagen, ten einde de oppositie gewelddadig uit het veld te slaan. Er bestaat ongetwijfeld een middelweg tussehen die twee partijen; en deze middelweg is het gedrag, dat het ministerie tot op den dag van heden gehouden heeft; maar het is ook juist deze middelweg, dien het niet langer houden kan; en het is waarschijnlijk dat het dit gevoelt.

Wat moest het, in deze afwisseling, bij de opening der zitting zeggen? Wat was in het belang van hetzelfde om te zeggen? Volgens ons gevoelen was dit om opregt er voor uit te komen, wat het voornemens was te doen; want, heeft het vooral laatstleden maandag stilgezwegen, dan zullen deszelfs handelingen ons eerstdaags zijne bedoelingen openbaren. Een gouvernement kan zijne inzichten tussehen twee zittingen wel verborgen houden; maar bij het begin eener zitting is dat volstrekt onmogelijk.

Het heeft nu niets gezegd. Wat beteekent dan toch wel deszelfs stilzwijgen? Moeten wij eenvoudig gelooven, dat het gevreesd heeft, de gemoederen nog meer te verbitteren, en dat het niets anders zoekt dan om de oppositie in slaap te weagen, tot dat hetzelfde het budget er door gehaald heeft? Vele leden zullen dezen argwaan begrijpen, hiervan zijn wij zeker; het staat aan onze afgevaardigden, om te zien of deze argwaan eenigen grond heeft. Wat ons aangaat, wij hebben eenige moeite om de verdenking zoo ver te drijven; en de Koning schijnt ons personeel niet in staat te zijn, om zijnen koninklijken naam aan eene soortgelijke bedriegerij te leenen. Z. M. heeft meer dan eens, en in het bijzonder aan de Luikenaars getoond, dat hij

weinig geneegen is om zijne gevoelens te verborgen, hetzij dat het er op aan komt om zijne ontevredenheid aan den dag te leggen, hetzij dat hij zijne tevredenheid wil openbaren. Daar derhalve de aanspraak van den troon noch uitdrukkingen van smart en gramschap, noch regstreeksche of zijdelingsche bedreigingen, inhoudt zullen wij gelooven of liever, zouden wij ten minste gaarne gelooven, dat de raadgevingen van den heer van Maanen, thans minder dan ooit verhoord worden, en dat de door hem *besoldigde* schrijvers om niet razend worden.

Dit gevoelen is nog daarenboven gegrond op den weinig goeden uitslag, dien het gouvernement zich van dezen list zal kunnen belevon. Vooreerst mag men vrij veronderstellen, dat de tweede kamer het bodjet niet ligtvaardiglijk zal aannemen, en dat zij, om tot een besluit te komen, andere bewijzen van den goeden wil der ministers noodig heeft, dan een dubbelzinnig stilzwijgen. En laten wij eens veronderstellen, dat zij hetzelfde aannemen, laten wij eens veronderstellen dat het ministerie niet voor dat het deze overwinning behaald heeft het masker zal afwerpen, waartoe zal dan die overwinning aan hetzelfde dienen? Is het niet juist dit, hetwelk de natie volkomen haar geduld zoude doen verliezen en hetwelk de zegepraal aan de oppositie zoude verzekeren?

Neen, wij kunnen niet gelooven, dat het stilzwijgen van het gouvernement het stilzwijgen der trouweloosheid en verraderij is.

Maar wat beteekent het stilzwijgen dan? Moet men gelooven, dat het gouvernement eindelijk de keus gedaan heeft, om met de natie eenstemmig te handelen, en dat het enkel en alleen om eenige bijzondere overwegingen van voorzichtigheid of verkeerde schijn is, dat daar het niet openlijk voor uitkomt?

Wij zijn aan eene van deze twee gissingen, ofschoon de eerste ons weinige waarschijnlijkheden schijnt op te leveren, verplicht om, hij gebrek aan genoegzame bewijsstukken en opgaven, stil te staan. Wij hopen binnen weinige dagen te zullen weten wat men gelooven en niet gelooven moet. En indien wij die inlichtingen niet mogten ontvangen, indien wij verplicht werden, om, met het overige der natie, in dezen staat van onzekerheid nog slechts acht dagen te moeten blijven, dan zullen wij eens ernstig onderzoeken welke partij de oppositie in een zoo hagchelijk oogenblik, zoude te kiezen hebben. (Courrier de la Meuse.)

Men schrijft uit 's Hage, onder dagteekening van den 18 oktober 1829 (en dus daags vóór de redevoering van den troon), den navolgenden aan de redactie van den *Catholique* gerigten brief.

Het schijnt zeker, dat de Koning met gunstige gezindheden voor de volledige vrijmaking der katholieken; Brussel verlaten had; raadgevingen door de wijsheid en door eene verlichte vaderlandshede voorgeschreven, hadden op den geest van den Monarch eenen grooten indruk gemaakt. Maar, sedert dat de Vorst zich in deze residentie bevindt, stellen de mannen, die sinds vijftien jaren de administratie zoo wreedelijk hebben in verbijstering gebracht, alles in het werk, om hem te misleiden; zij doen hem de heerschende lasteringen hooren, welke zij sedert drie weken, aan hunne dagbladen *gedrukt* hebben: de katholieken willen den baas spelen! zij zullen alles innemen! elke nieuwe vergunning is een nieuwe spoorslag voor hunne eerezucht! Mannen, die met de beweging van het hof genoegzaam bekend zijn, vreesden, dat de aanspraak van den troon nog dezen avond zal veranderd worden, en dat zij, in plaats van in onbepaalde bewoordingen, zoo als uw *Vaderlander* zeide, te worden opgesteld, eenen dreigenden toon zal aannemen. † Onze rondborstige afgevaardigden staan gereed, om op eene gepaste wijze hierop te antwoorden; de discussie over het adres van antwoord zoude wel eens onstümig kunnen zijn: De tijding der *petitiën*, bij welke de geestelijkheid zich aan het hoofd der ondertekenaars geplaatst heeft, heeft hier eene verregaande *sensatie* te weeg gebracht; de vijanden van de publieke vrijheden weten, dat het karakter, hetwelk de aanspraak van de kroon hebben zal, het getal en den toon der verzoekschriften zal bepalen; zij kennenden geheel invloed van eene onderrigte, deugdzaame en door de vervolgingen *gedecimeerde* geestelijkheid; dat houdt hen tegen en maakt hen vervaard: zij begrijpen beter dan gij zelve, de krachten der *oppositie*. Men verzekert, dat de wijding van den bisschop van Luik zal uitgesteld worden, omdat Z. M. het verlangen heeft uitgedrukt, om dezen verstandigen kerkvoogd nog langer bij zijn persoon te houden; indien de tijding waar is, kan zij een blijk zijn van de beste voorspelling ten aanzien van de beslissing van den Koning want de raadgevingen van den heer van Bommel staan in de schaal tegen die van den heer van Maanen, met eene gunstige overhelling tot den eersten. De

* Op den dag van heden zelfs doet een der dagbladen van den heer van Maanen aan den Koning het verwijt « dat hij de *faciën* ontziet in plaats van dezelve ter neder te slaan! »

† Wij kunnen niet ontveinzen, dat deze vrees, bij de rijpe overweging van al hetgeen, wat er sedert eenigen tijd van het ministerie is voor den dag gekomen, ook ons bekropen heeft; en, wij moeten het met smart belijden, de dag van den 19 oktober heeft ons bewezen, dat onze vrees niet in allen opzichte ongegrond geweest is. Men leze met aandachtigheid de laatste periode der gedachte aanspraak bij de opening der vergadering; en wij zullen, met alle regte gearde Nederlanders, het beste hopen,

DE REDACTIE.

heer van Gobbelschroy schijnt het verlangen te koesteren om *neutral* te blijven; hij schroomt, zich al te openlijk tegen de eenparige gevoelens van zijne landgenooten te verzetten.

ZAL HET MINISTERIE EENIGE VERGUNNINGEN DOEN?

Sedert eenige dagen hebben de ministeriële dagbladen de gematigdheid zoo ver gedreven, dat zij bekennen, dat alles, in het gelukkig koninkrijk der Nederlanden, nog niet op de best mogelijke wijze gerangschikt is, en dat meer dan één misbruik nog moet verbeterd worden. Die taal heeft eenige lieden in den waan gebracht, dat het ministerie zich gereed maakte, om eindelijk eenige vergunningen te doen, ten minste aan datgene, wat het de *liberale* partij der *oppositie* noemt. Wij gelooven niet, dat die hoop gegrond is. De maand oktober schijnt reeds voor de onvoorzigtige raadsliden der kroon dreigende te zijn: de *anti-nationale* maatregelen, welke zij, sedert het sluiten der zitting, hebben durven nemen, kwellen hen wreedelijk; het zoude ons niet verwonderen, dat zij, om aan de aanvallen der onafhankelijke leden van de tweede kamer te ontsnappen, of ten minste voor hun zelve eenige meer rustige nachten terug te vinden, tot nieuwe beloften hunnen toevlugt namen; maar dat zij aan de publieke *opinie* waarachtige vergunningen doen! dat zij toegeven aan de vorderingen van een vertrouwend volk, maar hetwelk tevens smacht naar orde en vrijheid! Al het voorafgegaane maakt het ons tot eenen pligt, om in deze hoop niet te berusten. De hardnekkigheid is de voornaamste hoedanigheid van onze excellentien; zij zullen zoo gemakkelijk geene ontwerpen laten varen, welke sedert lang gevolgd zijn, en welke zij op het punt gestaan hebben te zien gelukken, tenzij de houding van de natie en van hare afgevaardigden hen daartoe noodzake, zoo als deze hen genoodzaakt heeft, de wijzigingen toe te laten, welke de tweede kamer, omtrent de wet op de drukpers, had voorgesteld. Maar, zegt men, zij zullen alleen aan de *liberale* partij vergunningen doen: wij weten voorzeker zeer wel, hoe zeer zij de verdeling der *oppositie* ter harte nemen, wij weten, dat de haat tegen het *catholicisme* bij hen sterker is, dan die tegen onze burgerlijke vrijheden; maar welke vergunning zouden zij aan de *liberalen* kunnen doen, die zulke niet tevens voor de katholieken zijn zoude? Welke burgerlijke vrijheid bestaat er, voor welke de katholieken niet gestreden, en welke zij niet, even als hunne hondgenooten, gevraagd hebben? Dat men de *jury* herstelle; dat men het ongerijmde juk der zoogenaamde nationale taal verbrijzle, dat men hatelijke belastingen, welke onze eerste levens-behoeften drukken, afschaffe, dat men afzie van eene verergerende voorkeur jegens de protestanten der noordelijke provincien; dan zullen de twee partijen, welke de *oppositie* uitmaken, eenstemmig juichen. Maar, dat men zich daarin niet bedriege; die vergunningen zouden niet meer genoegzaam zijn, ter aansporing van de onafhankelijke *liberalen*, om zich met het ministerie te vereenigen, ten einde op de katholieken los te gaan: « De oogen zijn (zoo als de heer de Potter zeer wel zegt) open » gegaan, de belangen der verdediging hebben alle onderdrukten ver » eenigd, en de twee strijdperken maken slechts een enkel uit, » waarin een iegelijk der strijders nu voor goed besloten heeft, » om niet te onderhandelen, dan voor het algemeen welzijn ». Hoe kan men zich inderdaad verbeelden, dat een staat vrij en deszelfs *constitutioneel* verdrag onaangeroerd zoude zijn, wanneer de groote meerderheid der burgers in hare godsdienstige gevoelens zoude geteisterd zijn, en van de eerste der vrijheden beroofd, welke zoo plegtiglijk door de grondwet gewaarborgd is? De *liberale* partij is niet meer onervaren genoeg om in eene zoodanige strik te vallen; zij weet, dat men geene enkele van de publieke vrijheden schenden kan, zonder alle andere in gevaar te stellen, en eerst dan, wanneer eene vrijmoedige en rondborstige uitvoering van de grondwet dezelve zal gerust gesteld hebben, zal zij de wapens nederleggen, om dezelve, bij den eersten aanval, waarmede de ministers de nationale vrijheden mogten bedreigen, weder op te vatten. Onafhankelijke Brabanders zouden hunne eer niet kunnen vergeten, en zij zouden zulks doen door een ander plan van bestuur te volgen.

Welke is voorts de grievé, die de voorstanders van het ministerie, aan de katholieken alleen toeschrijven? Het *monopolie* van het onderwijs. Zoude men zich verbeelden, dat deze vraag van weinig belang is voor lieden, die godsdienstige gevoelens belijden, welke van de onze verschillen? Geloofst men, dat de *liberalen* geenen prijs hechten aan de opvoeding hunner kinderen, of aan de regten, welke de natuur hun over die opvoeding geeft? Neen, het *monopolie* drukt niet op de katholieken alleen, het is vijandig tegen alle eerediensten, tegen alle gevoelens en tegen alle regten; het begunstigt niet anders dan *fliegenden*, die voor een oogenblik hetzelfde geregeld aanranden, totdat hunne grondbeginselen en hun karakter aan de magt zomgen argwaan geven. Die menschen zouden, waarlijk, al zeer zonderlinge denkbeelden van de vrijheid hebben, welke gelooven mogten dezelve te genieten, wanneer men hen zelfs de middelen, om hunne kinderen in de leerstellingen en gevoelens, welke hun toeschijnen de voorkeur te verdienen, op te voeden, beneemt! zij zouden eene zonderlinge verkleefdheid aan de grondwet hebben, die met een goed oog een ministerie, hetwelk zijne bewijzen tegen dezelve gegeven heeft, alleen het verstand van het

aanlopend geslacht zouden zien vormen en aan hetzelfde zijne gevoelens voorschrijven! Wij vreezen dergelijke bepalingen bij de liberale partij niet, welke zich met ons vereenigd heeft, om de willekeur, onder welke naam en onder welke kleur zij zich ook moge bedekken, te bestrijden.

Wij geloopen derhalve, dat elke waarlijk liberale en vrijwillige vergunning een bij het tegenwoordig ministerie onmogelijk iets is. Wij hopen, dat de waarheid tot aan den troon zal doordringen; dat de Monarch zich zal haasten om ons te verlossen van ministers, die in de publieke opinie verloren zijn, ten einde op zich zelve al onze instellingen te bekrachtigen.

(Catholique.)

Gelderland, 14 oktober 1849.

Van de Redactie.

Als men het *Mengelwerk* der *Arnhemse Courant* doorleest; als men zijn oog op hare voorthrengselen werpt, zou men dan niet moeten denken, dat de leer der katholieke Kerk niets dan gene onzinnige *rapsodie* van meeningen van dezen of genen dommen dwars is, en noch met den bijbel, noch met het gezond verstand overeen te brengen ware? Maar de roomsch-katholieke weet, dat de protestant, onmagtig om de wezenlijkheid der zaak aan te randen, zich behelpt met te woeden tegen *jeuzen* en andere geestelijken, of, hetzij ware, hetzij verdichte misbruiken, onder voorwendsel van de leer der Kerk (die echter de hare niet is), te bestrijden; — dit, het gewone troetelkind, meende ik wederom, in het dikwijls lasterlijk *Mengelwerk* van de *Arnhemse Courant*, van dinsdag den 13 d. te lezen; maar met verwondering zag ik, dat men nu wilde ondernemen om te bewijzen, dat hij helderen middag de zon uit het zuiden-nietschijnt; immers, te willen beweren, dat de hollandsche protestanten niet meerder als de hollandsche en brabantische katholieken bevoortrecht worden, nadat zoo vele daadzaken, in den *Noord-Brabander* en andere verdienstelijke dagbladen, zijn aangehaald, is dit niet te willen beweren, dat het op den helderen dag zeer duister is? Doch ik moet bekennen, dat de schrijver S. geene listige slang in het werk is; want hij zegt: „zij kiezen de zwakste punten behendig uit”, daarentegen wil hij ons diets maken (tot een staaltje van de zoo vele), dat het volstrekt onwaarheid is, dat, over het algemeen, de protestantsche boven den roomschen godsdiens zoude worden bevorderd: de bewijzen van den schrijver S. zullen, geloof ik, zijn, hetgeen hij aanhaalt.

Want elk, die slechts eenige kennis van zaken heeft, weet, dat de toelagen, die aan roomsche kerken, geestelijke gestichten enz. enz. gegeven worden, oneindig die aan protestanten overtreffen. Indien S. eens zonder vooroordeel onderzocht en dan onpartijdig schreef, zou hij zien, dat men van hem meerdere bewijzen vordert, dan met te zeggen: het zij zoo. — Dit weet ik echter, met mijne weinige kennis van zaken, dat de protestanten bijna alle kerken in het noorden van onze voorvaders hebben, met hunne rijke goederen, en de roomschen eindelijk kerken hebben mogen bouwen, uit hunne beurs alleen, en mits dezelve als schuren geleken, kon deze bouworde natuurlijk niet zoo lang stand houden als de kerken, die onze voorouders gesticht hebben en op eene duurzame wijze inrigten; waarschijnlijk hebben zij niet verondersteld, dat dezelve eenmaal (om het wat beleefdelijk uit te drukken) zouden worden ontnomen; het is waar, voor onze kerken, en ook uiterlijke schuren, heeft onze beminde Vorst herstel en vernieuwing verleend; maar immers ook is zulks ukieden ten deel gevallen, zelfs van de kerken, die gij thans bezit. Weet gij niet, mijnheer S., dat er onlangs nog, niet ver van mijne woning, een nieuw protestantsch kerkgebouw gemaakt is, en wel op eene plaats, waar alles katholiek is, behalve eenige ambtenaren? Ik zie in mijne naburige gemeente, aan een roomsch-katholijken pastoor met f 200-*traktament*, die meer dan 2000 zielen bedient, uit drie gemeenten te zamengesteld — wanneer het tegenovergestelde geval plaats had, dan zou men waarschijnlijk de protestantsche zielezjes van elke gemeente van eenen herder voorzien hebben, zoo als op een van de drie, waar een predikant geplaatst is, omdat er zich aldaar hoogstens 100 protestanten bevinden, terwijl zijn eerv. driemaal meer *traktament* dan de roomsch-katholieke geestelijke ontvangt; intusschen kan deze geen *traktament* hooger als zijne f 200 krijgen en kunnen de ruim 2000 katholieken best *gecombineerd* blijven; de kunst van *combinatie* schijnt den katholieken bijzonder gegeven, en de protestanten moet men het zoo gemakkelijk als mogelijk maken.

Schrijver S. zegt verder: „Want het is genoeg bekend, dat men alleen door het verleenen van *groote traktamenten* predikanten heeft kunnen vinden, om zich in de zuidelijke provincien mogelijk aan schimp en hoon te gaan blootstellen.” Het is gelukkig, dat die *domme* geestelijken uit de middeleeuwen, welke ons hier het geloof bragten, zoo veel geld voor schimp en hoon, die zij zeker hebben moeten verduren, niet vorderden, anders waren wij mogelijk nog Heidenen; het schijnt mij, dat het met de heeren predikanten zoude gaan als met de ministeriele dagbladschrijvers, dat zij niet zouden blijven bestaan, als men dezelve niet goed betaalde.

S. meent ook „wanneer men regtvaardig had willen oordeelen, dan had men, bij de vergelijking der *traktamenten*, in aanmerking moeten nemen, dat de protestantsche predikanten alleen van deze *traktamenten* moeten leven.” Iets zonderlings! Zou de schrijver S. niet waten, dat er onder de predikanten een ring bestaat? Als zij op vreemde plaatsen prediken, trekken zij daar dan nooit eens goede belooning voor? Trekt niemand van hen *visitatoren-geld*? Krigen zij geene presentjes als zij er tot het nachtmaal aanemen? Hebben zij geene vette pastorele goederen, die de R. K. pastoors voorheen hadden? Zou dit dan niet eerder eene reeks van *emolumenten* en bijdragen mogen genoemd worden? Trekken zij geen schoolgeld als hunne kindertjes het A. B. leeren? enz. enz. Weet dan, dat de pastoors *emolumenten* en bijdragen in het noorden in hunne gemeenten zelve vianden, omdat zij, om het geringe *traktament*, anders nog geen vierde bestaan voor hun en hunne kapellanen hebben, en dus ook zeker aan de R. K. armen, voor welke geene goederen, ten tijde der vrijheid, vóór 1795, zijn overgebleven, in ziekten enz. van het huone niet zouden kunnen mededeelen en voorzeker zoude het geene inhelligheid zijn, naar te vraagen, indien zij van den staat geen *traktament* kregen, wanneer zij nog hunne vroegere geestelijke goederen bezaten. — Eindelijk, zegt S. „aanofen wij hier, weder vragen, hebben de heeren pastoors veeltijds wel *traktament* gewild?” Terwijl hij vragende schijnt op te geven de reden: „Hebben niet velen het als strijdende met de leer der Kerk beschouwd” enz. Schrijver S. zal mij verplichten om er uit die vele eenen aan te wijzen; want gaarne zou ik die leer kennen, waar zulks tegen strijdt; want *onvoorwaardelyk* van den staat tot bestaan geld te ontvangen, is mij niet bekend tegen de leer der R. K. te strijden.

De prijzen der granen alhier, van donderdag den 22 oktober zijn geweest:

Rogge,	f 5-95 à 5-35
Boekweit,	4-35 à 3-30
Haver,	4-66 à 2-50
Garst,	6-08 à 6-00
Het nederlandsch pond boter.	0-78 à 0-65
De drie nederlandsche ponden roggebrood	29 cents.

PRIJZEN DER VOLGENDE EFFECTEN.

AMSTERDAM, 19 OCTOBER.

Nederlanden.		Geld.	
Werkelijke Schuld.	2 1/2 pCt.	58 3/4 - 59 1/4	59 1/4
Uigestelde dito		1 1/8 - 1 1/16	1 1/8
Kansbiljetten.		23 1/4	23 1/8
Stellen van uitgeloten dito.		73 1/2	73 1/2
Amortisatie-Syndikaat	4% pCt.	98 1/2	100
Domein Losrenten	2% "	98	98 1/2
Handel-Maatschappij.	4% "	87 1/4	87 1/2
Frankryk.			
Inschrijving op het Grootboek.	3	82 - 1/4	82 1/2
Certifikaten van dito.	"	76 1/2 - 77	
Rusland.			
Bij Hope en Co.	5	100 3/4 - 101 1/4	101
Negotiatie 1828.	5	100 1/2 - 101 1/4	
Inschrijving op het Grootboek.	6	62 1/4 - 63	62 1/16
Certifikaten van dito.	"	62 1/2 - 63	62 7/8
Cert. dito Hamburg Admin.	5	94 1/4 - 95 1/2	95 1/8
Dito te Londen genegocieerd	"	96 - 1/4	96 1/2
Pruissen.			
In Londen genegocieerd.	"	111 1/2 - 113	
Idem 2 ^{de} Ligting	"	111 1/2 - 113	
Spanje.			
Neg. bij Hope en Co.	5 1/2	29 1/4 - 30	29 1/2
Te Parijs en Londen gedomd.	5	5 1/2 - 6	5 1/2
Renten perpetuel	"	51 1/2 - 52	51 3/4
Coupons	f		
Polen.			
Loten	f	96 1/2 - 97	
Wenen.			
Bank.	5 pCt.	97 3/4 - 98 1/4	98
Dito.	4	86 - 1/4	86 1/2
Certifikaten.	2 1/2	55 - 1/2	
Metaaliek.	5	98 1/2	98 1/2
Dito te Londen genegocieerd.	"		98 1/4
Dito.	2 1/2		54 1/4
Bank-Aktien		1495	
Aandelen f 100 in		201 - 212	
Dito " 200 dito		398 - 400	
Napels.			
Cert. bij Lamaison en Douvet.	"	81 1/4 - 82	
Dito Napelsche Adm.	"	83 - 84	83 1/2
Dito te Londen genegocieerd	"	88 1/2 - 89	88 3/4
Denemarken.			
Negotiatie in Londen.	"	72 1/2 - 73	72 1/4
Engeland.			
Geconsolideerde.	"	90 - 1/2	90 1/4